

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-013-и
назди Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва
сиёсати Тоҷикистон (735700, ш. Хучанд,
маҳаллаи 17, бинои таълимии №5, хонаи 1)

ТАҚРИЗИ

**автореферати диссертатсияи Бобоев Фарухзод
Маҳкамович дар мавзуи «Вусъатдиҳии иқтидори андоз
дар низоми омилҳои рушди иҷтимоию иқтисодии
минтақа (дар асоси маводҳои вилояти Суғд)» барои
дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз
рӯйи ихтисоси 5.2.4. Иқтисодиёти ҳудудӣ**

Низоми маъмурикунонии андоз дар шароити рақамикунонии иқтисодиёт, ки ба татбиқи барномаҳои дарозмуҳлати низоми андозбандӣ мамлакат хизмат менамояд, яке аз механизми муҳими самаранокии вусъатдиҳии иқтидори андозии минтақаҳо ба ҳисоб рафта, ба таъмини оқилонаи иқтидори андозӣ ва ҷалби бештари сармояҳо ба рушди соҳаҳои иқтисоди миллӣ мусоидат мекунад. Вобаста ба ин, рушди маъмурикунонии андоз, бахусус, назорату санҷишҳои андозӣ дар шароити рақамикунонии иқтисодиёт ба таъмини иҷроиши қисмати даромади буҷети давлатӣ равона мегардад. Аз ин хотир, тақмили механизми вусъатдиҳии иқтидори андозии минтақаҳо ба татбиқи амалии фаъолияти пурсамари мақомоти андоз дар заминаи пурзур намудани хизматрасониҳои электронӣ назорату санҷишҳои андозӣ, ба воридшавии ҳаҷми бештари маблағҳои андозӣ ба буҷети давлатӣ ва ғайра хизмат менамояд.

Дар шароити муосир, рушди муносибатҳои андозӣ вобаста аз талаботҳои муҳими буҷетӣ ва корпоративӣ танзим карда мешавад, ки он дар ташаккули иқтидори андозии давлат дар маҷмӯъ ва ҳар як минтақаи алоҳида инъикос меёбад.

Иқтидори андозӣ дар доираи давлати алоҳида, дар ҳар як минтақаи алоҳида, зери таъсири сатҳи кушодагии иқтисодиёт ташаккул меёбад. Дар навбати худ, кушодагии иқтисодиёт фароҳам овардани шароитро барои ҳаракати омилҳои истеҳсолӣ ва захираҳои иқтисодӣ пешбинӣ мекунад. Ташаккули иқтидори андозии минтақаҳо дар шароити иқтисоди кушода, бо муҳолифати хоҳиши истифодаи захираҳои минтақа бо назардошти иқтидори андозии он боис мегардад.

Дар ин робита, омӯзиши на танҳо равандҳои татбиқ ва баҳодиҳии иқтидори андозӣ, балки чараёни ташаккули он, омилҳое, ки муҳтаво ва

самаранокии ин равандро муайян мекунанд, муҳим мегардад. Ҳалли ин муаммоҳо бо такмили маъмурикунии андоз дар кишварамон, аз нигоҳи таҳияи тартиботи мониторинги фаъолияти андозсупорандагон барои ташаккули пояии андозбандӣ, ӯҳдадориҳои андозӣ ва риояи пайдарпайии ӯҳдадориҳои андозӣ дар чараёни фаъолияти иқтисодӣ, зич алоқаманд аст. Вобаста ба ин, проблемаҳои асосноккунии назариявӣю методологӣ ва коркарди методи мукаррарот оид ба вусъатдиҳии иқтидори андоз дар низоми омилҳои рушди иҷтимоӣю иқтисодии минтақа аҳҳамияти хоса пайдо мекунанд. Ҳамин тавр, бояд тазаккур дод, ки мавзӯи интиҳобнамудаи Бобоев Ф.М. дар айни замон мубрам ва рузмарра мебошад.

Аз таҳлили автореферат хулосабарорӣ кардан мумкин аст, ки таҳқиқоти диссертасионӣ аз ҷониби муаллиф дар сатҳи баланди илмӣю методӣ анҷом дода шудааст. Саҳми арзандае, ки муаллиф барои рушди иқтидори андозии минтақа гузоштаст, ба ақидаи мо, ин асоснок кардани рисолати иқтидори андоз ва таърифи муаллифии он мебошад (с. 14), инчунин вобаста аз раванди воридоти андоз индикатори баҳодихӣ, тарз ва усулҳои гуногуни арзёбии иқтидори андозии минтақа гуруҳбандӣ кардааст (с. 15-16).

Мо ба ақидаи муаллиф, ки вобаста ба таъсири омилҳои гуногун ба раванди ташаккули иқтидори андозии минтақа, аз ҷумла аз рӯйи аҳамият ба омилҳои асосӣ ва дуоиминдараҷа; аз рӯйи манбаи пайдоиш ба дохилӣ ва беруна; аз рӯйи хусусияти тағйирпазирӣ ба доимӣ ва тағйирёбанда; инчунин аз рӯйи нақши функционалӣ ба омилҳои маҳдудкунанда ва ҳавасмандкунанда ва ғайра (с. 24) розӣ ҳастем.

Пешниҳоди муаллиф доир ба раванди такомули маъмурикунонии андози минтақа унсури муҳими он банақшагирии андоз бояд чунин механизми минтақавӣю ташкил ва амалигардонӣ дар низоми маъмурикунонии андози минтақа аҳамияти амалӣ ва методӣ доранд (с. 28), инчунин мундариҷа ва сохтори Барномаи рушди иқтидори андозии минтақа чунин самтҳои рушди иқтидори андозро дар вилояти Суғд (с. 30) ҷиҳати ноил шудан ба рушди устувору самарабахши соҳаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоии минтақа мусоидат мекунад.

Татбиқи амсилаи пайдарпайии дурнамои иқтидори андози имконпазир дар вилояти Суғд дар давраи солҳои 2026-2030 (дар асоси усули арзёбии МММ) таҳия кардаи муаллиф (сах. 32), ки иқтидори имконпазирӣ андози ояндабинишударо фаро мегирад, сазовори баҳои мусбат аст.

Тавсияҳои, ки оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот дар автореферат пешниҳод гардидаанд, аз ҷумла истифодабарии усули МММ, ислоҳи коэффитсентӣ ва ҳисоби регрессионӣ, дурнамои афзоиши иқтидори андозӣ дар вилояти Суғд бо истифода аз амсилаи иқтисодӣ-риёзӣ, механизми дар таҳқиқот таҳияшудаи вусъатдиҳии иқтидори андоз

тавассути такомули манбаи андозбандӣ ва маъмурикунонии андоз дар рушди минтақа, тавсияҳои илмӣ оид ба такмили маъмурикунонии андоз ва ғ. бо асолат ва асоснокии ҳулосаҳову пешниҳодот фарқ мекунамд.

Умуман диссертатсияи Бобоев Ф.М. тақиқоти мустақилона анҷомдодашудаи мукаммали илмӣ буда, дар сатҳи баланди назариявӣ методӣ иҷро гардидааст ва пешниҳоду ҳулосаҳои асоснокеро дар бар мегирад, ки манфиати илмӣю амалию доранд.

Дар баробари муваффақиятҳои муҳимми автореферат, аз ҷониби мо ба таври тавсия пешниҳод мегардад, ки ба назар гирифтани он метавонад аҳамияти илмӣ ва амалии корро афзун кунад. Аз сабаби он ки мавзӯи диссертатсияи унвонҷӯй ба яке аз масъалаҳои мубрами иқтисодӣ андоз дар низоми омилҳои рушди иҷтимоӣю иқтисодӣ минтақа бахшида шудааст, ба андешаи мо, муаллиф бояд ба масъалаҳои татбиқи технологияи иттилоотӣю иртиботӣ ҳангоми вусъатдиҳии иқтисодӣ андозии минтақа бештар диққат меод.

Камбудӣ ва норасоии дар боло қайд карда шуда, ҳамчун пешниҳод барои хуб ва васеъ гаштани доираи таҳқиқот оварда шуда, хусусияти тавсиявӣ дорад ва ба мазмуни асосии диссертатсияи анҷомдодашуда монеа шуда наметавонанд. Автореферат ва мақолаҳои ҷопшуда сохтори диссертатсияро ба пуррагӣ дар бар мегиранд.

Ҳамин тавр, бояд қайд намоем, ки автореферати диссертатсияи Бобоев Ф.М. ба талаботи бандҳои 31, 33, 34, 35 "Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ" (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 таҳти рақами 267) ҷавобгӯ буда, муаллифи он - Бобоев Фарухзод Маҳкамович - ба гирифтани дараҷаи илмӣ номзади илмӣю иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 5.2.4. Иқтисодиёти ҳудудӣ сазовор аст.

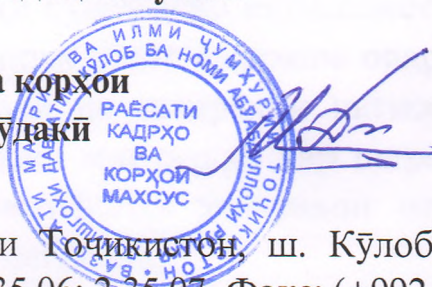
Мукарир:

Доктори фалсафа (PhD), иҷрокунандаи
вазифаи дотсенти кафедраи молия ва қарзи
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Ҳаёзода Қ.А.

Имзои Ҳаёзода Қ.А.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Давлатзода М.А.

08.08.2026

Суроға: 735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Кӯлоб, кӯчаи С. Сафаров 16,
Телефон: (+992 8 33 22) 2 35 06; 2 35 07. Факс: (+992 8 33 22) 3 35 06.

E-mail: info@kgu.tj. Сомонаи расмӣ: www.kgu.tj.